

ANCHIÑAKO DENPORAN.¹

Urkiolako bentan Abenduko gau ekach
andiko baten batu zirean sei bersolariak.

Lenengoa, oletako bidari bat.

Gaur eldu jaku gau bat, aiñ otz eta tristea,
Odei pillo arreak dabilgaz batuten,
Gorde dau Illargiak arpegi zurbildua,
Zeruan izarcho bat ez da agertuten.

Len erdi entzuten zan aiseen durundua,
Oiz aldetik orra, orra nun datorren,
Troketan jausten diran ur minduak ez dira
¡Aiene! ta aiene! chilioz iñiltzen.

Illel zelai-ko zugatz orriak ikaraka
Aiserik bere baga daukazanagana,
Ontz bat uluka joian, zerren bere azpian
Gizonen bat lurpetu ei eben bein bada.

Gañera ikusi dot Anbotoruntza egan
Joiala azurruts bat koraña bategaz,
Eta desagertu jat oñeztu bat legeche,
Norbaiti ekitera uste dot goguz.

Beintzat chakur auziak, Achin baño gorago
Chabola baten ziran estu ta larriak

(1) Composicion premiada con un *pensamiento de oro* en el Certámen científico, literario y artístico celebrado en Pamplona en Julio de 1885. (Véase página 202.)

Duda bagarik esan nai ebela uste dot,
Nausia ill jakola, aren intziriak.

Aise putzak chistuka, pago erramatzarrak
Baibenka darabillez ausi agiñean,
Soñu orreek entzunaz otso bat topau neban
Lotan ta korrozaka baten adarpean.

Bidariak ezin lei biderik billatu gaur,
Zerren zeru ta lurrik echakon agiri,
Bildur ikaraz dabil, lokatz ala arritzan,
Egingo ete daben ankea ipiñi.

Bardin sartzen da nartzan, bidetik aldendurik,
Bardin zelayan bere labandurik jausi,
Erreken murmulloa entzun gura leukela,
Nun doian jakite arren dabil barregarri.

Tope egin ez daian mugarritzarren baten
Eta bertan ez dedin ill otzik geratu,
Gura leuke odehyak, burrukan egiñagaz,
Oñeztuak baleyez sarri sarri sortu.

Mamu bildurgarriak ara ona dabiltzaz,
Arreak, zurbillak ta zuri eta baltzak,
Gaba gabekoentzat, gizonentzat eguna,
Niretzako ez dira illunezko gauzak.

Orañ ulu triste bat, orañ isilltasuna,
Orañ sunbil bategaz bildurtuten nintzan,
Illak obietatik urtenik dabilltzala,
Gabetan uste dot nik deslaituen gisan.

Nekez emen eldu naz, benta onetara gaur,
Gabau edola bere bertan egitera,
Errukitu zakidaz zerren galdurik nator
Ostatu onetako ugazaba jauna.

Bigarrena, Acharte-ko eizari bat.

Goyetan aiseak indartsu ebiltzan,
Euria jausten zan geratu бага,
Mendi-megopea Acharzen ebillan
Batetik bestera egan jiraka.

Bere ots eskergak; trumoién antzera,

Bildur ta ikaraz bat eben jarten,
 Ach arrien batzuk jausiko ete ziran
 Neu beñik bein asko nintzan izutzen.

Urakan gogorrek mendi goyetatik
 Beor eta beyak bota dauz beera,
 Eurien euriaz, otzak kikildurik,
 Gaisoak joiazan achpeietara.

Errekak sendaro bitza dariela,
 Doaz zezenduta amorraturik,
 Ez da azartuko saltoz iragoten
 Arriskurik baga ni lako zarrik.

Acharten dagoan chabolacho atan,
 Eizariak gara sustoz esnatu,
 Aise putz zorrotzak zerren irrizkitu
 Guztiak zituzan laster askatu.

Danok asi arren bedar ta orbelez
 Zarratu gurarik arrapataka,
 Charko bat sarturik uste uste baga,
 Bear izan dogu urten karraka.

Illinti igarrak euki arren surtan,
 Bat batean zeatz deuskuz amatau,
 Bijar ezingo dau ara eltzen danak
 Eurakaz sugarrik samur barriztau.

Artzain gisajoak achera igo dau,
 Berak an dakian koben batera,
 Gabau joan arte beraren barruan,
 Aldaben modura atsedetera.

Nire lagunchoak artzaiñari deutse
 Jarraitu atzetik toki atara,
 Ez nebalako nik arei jarraitzerik
 Bentaria nator Urkiolara.

Irugarrena, Zaibegi-ko ikazkiñ bat.

Mendietatik aiseak beeraturik sakonera,
 Ikazkiñai loak artzen ez euskuen ichiten,
 Alako baten tantai bat ondotik ausi dabe ta,
 Gure chabolea joaz ondoan jaku jausten,

Ordu erdi tertzioan chabolatik ni urtenik
 Pago zugatz arro baten gorde bear izan naz,
 Gau guztia iragoko bertanche poz pozik neban,
 Galduko nintzan bildurra euki ezpaneu otzaz.

Zaibegiko tontorrean lañoz erdi estaldurik,
 Illargia agertzean arpegi motelagaz,
 Gauza charrik uste baga, bideari ekitera
 Damutuagaitik gero gisajo au asi naz.

Ekachen iragarlea zala laster ezautu dot,
 Oñeztu, trumoi, trujuak, laster dira abiau,
 Arnasaz bete ezinik ito bear ninduala,
 Aldi baten erabili bisutsak dongaro nau.

Zeru goyan eralgiten ziran odeizko armadak,
 Or emen zituezala bitarteak jareiten,
 Euretatik begi oneei pozgarritzat nozian bein
 Izarcho bat edo beste eutsen erakutsiten.

Espiritu ekachgiña ikusi dot aiñ asarre,
 Belea baño baltzago aiñ illun, aiñ itzaltsu,
 Illargi motela zelan mendi ostetik agertu,
 Ikatzezko kapeagaz bereala dau batu.

Onagiño igotea, bizia salbeta arren,
 Gura neban bentazaiña gaur al neban moduan,
 Emen nozu errukarri, ill ez nadin otzen otzaz,
 Errezki artuko nozu zure benta barruan.

FELIPE ARRESE TA BEITIA.

(Bukatuko da.)

ANCHIÑAKO DENPORAN.

Urkiolako bentan Abenduko gau ekach
andiko baten batu zirean sei bersolariak.

(BUKAERA.)

Laugarrena, Mandazaiñ bat.

Amaitu ziran ekachak danak,
Ez datoz, atzera geiago,
Garbitu zerualdea da ta,
Indriskak, zirean irago.
Izarrak, argi dira ikusten,
Ez dira, len lako erdi illak,
Zeruak, ondo bizirik daukaz
Beraren begi biribillak.
Odeyak, eurakaz bat aiseak,
Emendik badoaz igeska,
An goyan, orain Iratargiak,
Barreka arpegia dauka.
Errekak asi dira makaltzen,
Arbolak dagoz aiñ geldirik,
Bakean, zerua eta lurra,
Dakustaz adiskideturik.
Gaba len ezaiña bazan bere,
¡Ay orain! guztiz da ederra,
Askotan, mandazaiñentzako au,
Eguna bera baño obe da.

Mamurik ez da iñon agiri,
Ontz danak jarri dira lotan,
Gautarrak eta sorgin guztiak,
Ostendu ziran zuloetan.
Zerua, ara zeñ ederra dan,
Mendiak, orra Illargitan,
Zutinik, orra achak dotore,
Soldadu zaintzalleen gisan.
Zeintzuek, isillik egon arren,
Arré nik badot dei egiten,
Mandazaiñ balira legez eurak,
Bertatik, arre dabe esaten.
¡Ai baña! neu eta bai manduok,
Arkitu baten charto gara,
Ez neban bizirik urtetea,
Sinisten Garaitorren bada.
Gerreak baña zelan atzetik,
Seguru, dakarren bakea,
Denporak, modu berean dakar,
Charretik, onaren tandea.
Bildurrak, iñoz baño geiago,
Irago zelan gaur ni naben,
Lo puzkat, egitea nai neuke,
Ostatu zaiña orain emen.

Bostgarrena, Altun-go artzaiñ bat.

Egia da bai gaba puzka bat dala argitu,
Baña alanbere ez da zerua oso garbitu,
Odeizko belak Iratargiak daukaz oinpean,
Keiak legeche igo dabeenak Gorbeya aldean,
Baita izarrak apurka apurka doaz estaltzen,
Zeru zabala geldi geldiro ezkutatutzen;
Mendi, achak ta ibarrak dagoz oraiñ ichusi,
Illuntasunak iya guztiak dituz iruntsi.
Ollarrak zelan ots egin daben «badoa gaba»

Iratzarri naz lo nengoana bere kantara,
 Eta chabolan illda egoan sua dot biztu,
 Autsen azpian obipeturik zana aurkitu.
 Eizari batzuk an ichi dodaz jana prestetan,
 Egunerako geli trontzuak surtan erretan;
 Chakurrak bere gelditu dira an jolasean
 Estu egozan urten gurarik eizen atzean,
 Baña oraindik nire ustean luze da gaba,
 Ez dot sinisten urtenik dala izar goistarra,
 Bada ezpada agaitik nator Urkiolara,
 Kamañan egoo gura ez neban gois arte alá,
 Ekachak baldin asten badira lengo ganoran,
 Ezin leiteke busti bagarik egon chabolan.

Seigarrena, Ostalaria.

¿Zér deusku guri eguraldia
     Bildurgarria,
     Izanagaitik kanpuan,
     Ona badogu barruan?
 ¿Zér deusku guri, gura badabe,
     Naiz ezpadabe,
     Jausi edurtza andiak,
     Bardin edarraz euriak?
 ¿Zér deusku barriz orain aiseak,
     Chistu tristeak,
     Jo arren eta landarak,
     Triskauagaitik dandanak?
 ¿Zér deuskun dinot, baldin bagagoz,
     Ogiz naiz ardaoz,
     Gertaurik urdai ta babaz,
     Sesin, arto ta gaztañaz?...
 Jausi beitekez ekach indriskak,
     Edur zurizkak,
     Andi naiz piskak,
     Mamuak bebiltz aidean,
     Gura badabe lurrean,
     Eurak nai daben aldean,

Dantzau begie atso sorgiñak,
Chimur ziztriñak,
Akelarreko zelayan,
Gau lenean zeñ amayan,
Eurak nai daben garayan.
Dantzau guk bere bagendu gura,
Aren modura,
Echean bada chistua,
Ederra chilibitua,
Obea danbolinchua.
Baita alboka entzungarria,
Zoli zolia,
Polit chikia,
Adarcho bigaz egiña,
Joten nebana anchiña,
Nintzan sasoian artzaiña.
Mari zuk egin bizkor taluak,
Ez mordolluak,
Ta bai meechuak,
Ostriaren antzekoak,
Arincho erretakoak,
Esnetan ondo itorik,
Jan dagiezan gozorik,
Arrotzok pozez beterik.
Ik bitartian jo tuntunchua,
Chomin gaisua,
Peruk chistua,
Praiskok alboka zolia,
Juanak atanbor barria,
Chilibitu chikia nik,
Jolas aldi bat egiñik,
Emendik puska batera,
Goazen guztiok oera,
Lo apur bat egiñera.

FELIPE ARRESE TA BEITIA.

